

Het wiskundig sonnet van Adwaita

Johannes Andreas Dèr Mouw (1863-1919) was geschoold als classicus, en kende ook filosofie, Sanskriet en wiskunde. Aan het eind van zijn leven publiceerde hij onder het pseudoniem “Adwaita” spirituele gedichten, die een sensatie werden in literair Nederland. In 1918 verscheen een reeks van 27 sonnetten met als titel “In de hoogte”. Sonnet no. 16 begint met de coupletten:

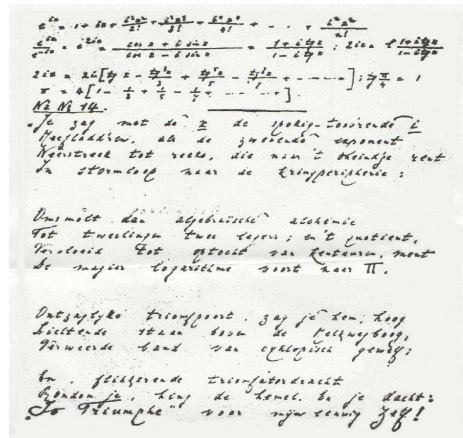
*Je zag met de x de spokig toov'rende i
Meefladd'ren, als de zwevende exponent
Neerstreek tot reeks, die naar 't oneind'ge rent
In stormloop naar de kringperipherie:*

*Omsmolt dan algebraische alchemie
Tot tweelingen twee legers, en 't quotient
Vervloeid tot optocht van kentauren, ment
De magiër Logarithme voort naar π .*

Dèr Mouw had in de twee coupletten een wiskundige redenering verstoppt, die pas na 45 jaar werd ontdekt door de wiskundeleraar Tj. S. Visser. Later bleek dat Der Mouw ook zelf formules in de marge van een manuscript van het gedicht had geschreven (zie de foto).

De lezer(es) wordt uitgenodigd om de coupletten te verklaren met behulp van haar of zijn kennis van Infinitesimaalrekening A of Wiskundige technieken 1 (hints: e^{ix} , e^{-ix} , Taylorreeksen, zie ook de foto en voor verdere uitleg het stukje *Mystieke schoonheid in de Infinitesimaalrekening* op www.jphogendijk.nl/sources/Adw.html)

De achtergrond van het gedicht is als volgt. Dèr Mouw had jarenlang geprobeerd de werkelijkheid waarin wij leven door filosofisch redeneren te begrijpen. Uiteindelijk kwam hij tot de conclusie dat dit onmogelijk is. Volgens hem vertellen de diverse filosofische stelsels vooral iets over het karakter en de verlangens van hun aanhangers. Muziek en gedichten zijn volgens Dèr Mouw beter geschikt om de Waarheid (met hoofdletter) te benaderen. Deze Waarheid vertoont zich in de gedichten van Dèr Mouw af en toe in een “kleed van wiskundig weefsel”, en de twee coupletten hierboven zijn onderdeel van een lange toespraak die de Waarheid tegen hem houdt.

Jan Hogendijk